

La guia ***El Festival Dixieland a la Biblioteca*** arriba puntualment per celebrar el **Festival Internacional Dixieland Tarragona**, un dels certàmens musicals més esperats de la ciutat.

L'organització va fer donació a la Biblioteca, l'any 2009, dels discos que ha anat recopilant al llarg de la seva història. Actualment aquest fons configura un apartat específic dins la secció de jazz. Hi trobareu *dixieland* de totes les parts del món que us podreu emportar en préstec i seguir gaudint a casa durant tot l'any.

Per celebrar el 25è aniversari (l'any 2019) vam posar a disposició del públic totes les maquetes i les *demos* que formaven part d'aquest donatiu inicial.

Per a tots aquells que desconeixeu el gènere del *dixieland*, la guia us ofereix una breu introducció a la seva història, així com una selecció de llibres, que us ajudaran a endinsar-vos en l'apassionant món del jazz. Tampoc hi falta un repàs als discos i artistes d'aquesta última edició.

**LLARGA VIDA AL DIT!
GAUDIU DEL DIXIELAND
A LA BIBLIOTECA!**

Què és el DIXIELAND?

[Text extret de la pàgina oficial del Festival]

Raons històriques, socials i culturals provoquen que **New Orleans** fos l'**escenari idoni** perquè el conjunt de manifestacions de la música negra, en contacte amb la tradició popular musical blanca, cristal·litzés en una **nova música** que seria la posteriorment anomenada **Jazz**.

Alguns d'aquests fets històrics, socials i culturals més **destacables** els podríem resumir de la següent manera:

- Les **diferents denominacions** que ha tingut la ciutat de New Orleans: Francesa, Espanyola i finalment dels EEUU. Aquest fet, conjuntament amb la seva **tradició de gran ciutat portuària comercial**, provoca que **New Orleans** a finals del segle XIX i començaments del XX, fos un **còctel de pobles, races i cultures**.

- En la **població negra de New Orleans** es podien distingir clarament, en el període del canvi de segle XIX al XX, **dues comunitats**. Una l'anomenada "**creole**", que eren els negres de pell més aviat clara provinents de l'antiga barreja cultural franco - colonial. En les seves manifestacions musicals, hi **té molta importància el clarinet**. Per altra banda, els "**negres americans**" que tenen més influències culturals africanes. Constituïen el **proletariat negre sense recursos de cap mena**. Les **tensions, diferències** i contactes entre aquestes **dues comunitats** sembla que tingueren força importància en el **naixement d'una expressió musical nova**.

- Es crea el **barri d'Storyville** on es reuneixen **molts locals públics de ball i diversió**. El fet que es toqués música cada nit en cadascun d'ells **posà en contacte els diferents músics** i creà un fort **ambient musical**. Fou el lloc de treball i de contacte de la majoria de músics **de New Orleans**.

- Les **desfilades al carrer**, ("street parades"), que tenien lloc en molts actes socials i polítics i en les quals **participaven les bandes de música de la ciutat**, com ara les "Mardi gras" o Carnaval. Curiós també el cas **dels enterraments**, on una banda acompanyava el fèretre fins al cementiri **tocant música lenta i trista** i un cop el cadàver ja era enterrat, **la banda tornava a la ciutat tocant marxes i músiques alegres i festives**.

- En els "**riverboats**" o "steamboats", els **vaixells** que navegaven **pel Mississipi**, gairebé sempre tenien d'acompanyament **una orquestra** que **amenitzava el viatge**. Les **festes** que es realitzaven cada **cap de setmana al "Congo Square"**, on els negres tocaven **música i ballaven sense parar** des del vespre de cada dissabte **fins a la nit del diumenge**.

Després de veure algun dels **fets més destacables** que fan que sorgís un nou estil de música, **ens podem preguntar** com és que el jazz, que **neix als barris baixos** d'una ciutat portuària i que, al principi, era **considerat** com una música local, **vulgar** i signe de **decadència cultural**, va poder **arribar a tenir la difusió** i importància que posteriorment aconseguí.

Aquesta **expansió fou deguda** per diferents motius, alguns dels quals són:

- La **Primera Guerra Mundial**, (1914 - 1918), fa que **el jazz arribi a Europa**
- El **tancament** de tots els **locals públics** del barri **d'Storyville**, l'any 1917, amb la qual cosa tots **els músics** que hi treballen **marxen** cap a altres localitats, principalment **Chicago**
- La **lleï seca**, (que prohibia la venda d'alcohol), que provoca l'existència de molts **locals clandestins de joc i diversió** per poder-hi vendre alcohol. En aquests locals gairebé mai **no hi faltava una orquestra**
- L'invent del **gramòfon**, que significà tota la **difusió i edició de la música** a través dels discos
- La **ràdio**, que **feia arribar**, en les seves emissions, **música a tots els racons**, i a més a més, **gratuïtament**.

L'estil **New Orleans**, o també anomenat Dixieland, **es caracteritza** per **estar format** en general per **tres línies melòdiques**, des que els blancs s'hi incorporaren, **interpretades** per una **corneta**, (o una trompeta), un **trombó** i un **clarinet**. El grup d'instruments que feia l'**acompanyament rítmic** compost pel **baix**, (o tuba), **percussions**, (o bateria), un **banjo**, (o guitarra), i a vegades, **piano**, (quan es tocava en un local tancat). **La corneta** acostumava a **conduir el conjunt** tocant fidelment la melodia, mentre que **el clarinet** feia **ornamentacions sonores** sobre el suport d'un contracant que **hi introduïa el trombó**.

El **ritme** era **pròxim** al de les **marxes europees**. És un estil dels que solen anomenar-se "hot". **En jazz** es fan servir molt els qualificatius **"hot"**, (**calent**), i **"cool"**, (**fresc**), aplicats a **estils musicals i maneres d'interpretar**.

El **"hot"** fa referència a **una manera de tocar apassionada**, amb molta escalfor en l'expressió, mentre que el **"cool"** es refereix a una interpretació **més serena**, tranquil·la i cerebral. **Els ritmes melòdics de l'estil New Orleans sortien habitualment del ragtime, el blues i les marxes.**

El **primer músic de l'estil New Orleans** de qui es té notícia, (encara que no se'n té cap enregistrament), és **Buddy Bolden**. Era un **cornetista famós** per la **força i potència amb que tocava el seu instrument** i per la intensitat de les seves interpretacions.

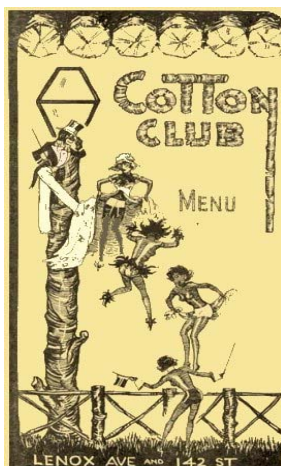

L'època d'esplendor de l'anomenat estil va aproximadament **del 1900 al 1929 amb destacats músics** com Joe King Oliver, Kid Ory, Sidney Bechet i Jelly Roll Morton. **Destaquem Louis Armstrong** que fou el **responsable que el jazz deixés de ser una curiositat popular i es transformés en una música evolucionada**. Tot i participar en algun període de l'estil New Orleans **la seva figura supera** absolutament l'enquadrament dintre **d'un estil concret**, ja que l'evolució que ell fa anar des de les estructures col·lectives de l'estil New Orleans cap a una estètica regida pel solista **crea un nou estil**.

Al **final dels anys vint Chicago deix de ser el centre més important** com a aglutinador i generador de música jazz a causa, entre altres coses, que el fet que la **indústria fonogràfica**, molt potent en aquesta ciutat, **notés negativament el fort impacte** del nou mitjà **radiofònic** que **proporcionava distracció i música de manera gratuïta als oients**.

Finalment, **la destinació de molts músics** era lògicament **New York**, que en aquells moments era el **centre de la indústria de l'espectacle nordamericà**. Així, al final dels anys vint, New York esdevé la capital mundial del jazz en convertir-se en **punt de trobada de músics arribats de tots els EEUU** i, més tard, de tot el món. New York serà a partir d'aquest moment el **laboratori** i el **trampolí dels diferents estils i tendències dintre del jazz**, i especialment, en el període que va del 1935 al 1945 és la **formació i èxit de les "big bands" o "grans orquestres"**.

L'època **dels petits grups musicals, ("combo") queda**, de moment, **arraconada per la demanda de bandes més grans** que amenitzin els balls, les festes i els espectacles **que s'oferien** quotidianament **als clubs de diverses ciutats**, essencialment a **New York**, (el **més famós** d'aquests clubs fou, sens dubte, el "**Cotton Club**", al barri de Harlem).

El nom de **"big band"** no ens ha d'enganyar respecte del nombre de **components** que acostumaven a formar **aquests conjunts** que, normalment, era al **voltant de quinze músics**. Generalment, s'anomena **"big band"**, en jazz, a un **conjunt que té més d'un instrument de la mateixa família i que toca un tipus de jazz més evolucionat** que el de l'estil New Orleans.

Hi ha **autors** que **anomenen** aquesta època, **l'època del "swing"**. Cal anar amb compte amb **aquesta paraula** ja que, com a mínim, es **fa servir** amb **dos significats** diferents, l'un per **designar un element rítmic propi del jazz**, i del qual aquesta música aconsegueix la tensió que la caracteritza.

Aquest element rítmic el trobem **present en totes les èpoques i estils del jazz**. Per altra banda, també s'utilitza per **designar l'estil del jazz dels anys trenta**, que es caracteritza pel pas de la música "two beat" a la "four beat", (que vol dir que **es toquen regularment els quatre cops del compàs i no se'n destaquen només dos** com es feia, amb algunes excepcions, fins aleshores). És, **amb aquest estil, i amb la creació** consegüent **de les "big bands"** que el jazz va assolir els seus èxits populars i comercials més importants.

PER SABER-NE MÉS

Aguilar, Carlos. *Cine y Jazz*. Madrid: Cátedra, 2013

Calero, Miguel. *Black & tan: un viaje ilustrado a los orígenes del jazz*.

Sevilla: Avenauta, 2018

Carbonell i Guberna, Jaume. *El Jazz clàssic i la seva història. Dels orígens a la Segona Guerra Mundial*. Cabrera de Mar: Galerada, 2011

Chinen, Nate. *Playing changes : jazz para el nuevo siglo*.

Barcelona.: Alpha Decay. 2019

Clérisse, Alexandre. *Jazz Club*. Madrid: Kraken, 2019

Crumb, R. *Héroes del Blues, el Jazz y el Country de R. Crumb*.

Madrid: Nórdica, 2016

Ellis, Warren. *El chicle de Nina Simone*. Barcelona: Alpha Decay, 2022

Gili, Ricard, *Conèixer el jazz*. Barcelona: L'Arca, 2019

Gili, Toni. *Una història amb swing. La locomotora negra, 50 anys*.

Barcelona: Renart Edicions : Ajuntament de Barcelona, 2021

Gioia, Ted. *Como escuchar jazz*. Madrid: Turner, 2017

Gioia, Ted. *El canon del jazz: los 250 temas imprescindibles*. Madrid: Turner, 2021

Gordon, Maxine. *Dexter Gordon*. Madrid: Turner Publicaciones, 2022

Jurado, Miquel. *El Río de la música : del jazz y blues al rock: desde Memphis a Nueva Orleans, a través del Misisipi*. Barcelona: Ma Non Troppo, 2019

Kitch, Tom. *50 conceptos cruciales de jazz: estilos y artistas*. Barcelona: Blume, 2017

Lomax, Alan. *La Tierra que vio nacer el blues : prosas reunidas de un folclorista legendario*. Barcelona: Libros del Kultrum, 2021

Martí-Rueda, Jordi. *Swing, swing, swing: vides de Jazz, rebel·lia i ball*.

València: Sembra Llibres, 2021

Martínez González, Héctor. *Comer y cantar : soul, food & blues*.

Caldes de Malavella: Lenoir Ediciones, 2019

Miller, Norma. *La Reina del swing: las memorias de Norma Miller*.

Barcelona: Ediciones Carena, 2018

Montoro, Jorge. *Historia del jazz clásico*. Madrid: Susaeta, 2018

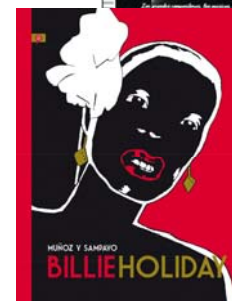
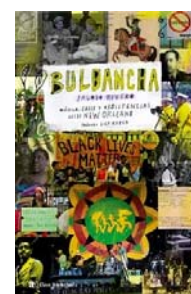
Rivero, Jacobo. *Bulbancha. Música, calle y resistencias desde New Orleans*.

Madrid: Clave Intelectual, 2021

Tirro, Frank. *Historia del jazz clásico*. Barcelona: Ma Non Troppo, cop. 2007

Tirro, Frank. *Historia del jazz moderno*. Barcelona: Ma Non Troppo, cop. 2007

Wiedemann, Julius. *Jazz covers: lista de los 10 mejores discos según los DJs de jazz, Amir Abdullah, Paul Bradshaw, King Britt*. Köln: Taschen, 2008

ZONA DIXIE A LA BIBLIOTECA

Small River Brass Band

La formació tarragonina porta vint-i-cinc anys oferint la seva música en centenars de concerts d'escenari i en cercaviles al més pur estil de Nova Orleans! Aquest any la inauguració del Festival corre de la seva part amb l'espectacle: **25 anys de l'Small River: El petit riu creixent**

A la biblioteca hi tenim el seu disc:

On the mainline / Small River Brass Band: [Small River Brass Band], ©2013.

Koko-Jean & The Tonics

Koko-Jean & The Tonics us proposa el millor de quatre móns musicalment diferents en una bomba plena de soul, ritme i groove. La banda està formada per **Koko-Jean, Anton Jarl, Victor Puertas i Dani Baraldés**, quatre dels músics més aclamats per la crítica de l'escena barcelonina.

Koko-Jean & The Tonics debuten discogràficament el febrer de 2020 amb el seu EP *Hairwhip*, produït per Dani Nel·lo.

A la biblioteca trobareu:

Shaken & stirred / Koko-Jean & The tonics: Buenritmo, ©2021

ZONA DIXIE A LA BIBLIOTECA

Xavier Pié i MACC

El saxofonista Xavier Pié i el guitarrista Miguel Alberto Cruz Carmona (MACC) presenten el seu nou disc Studio sessions (2022),

Des de l'any 2000, aquests dos músics tarragonins duen a terme plegats un particular treball d'interpretació i de recerca conjunta d'espais sonors. Els seus discos anteriors, Rutes (2013) i Connexions (2017), van gaudir d'una bona acollida del públic i de la crítica especialitzada. Contraris a reconèixer els límits entre els gèneres, la seva música sempre ha volgut fugir de les etiquetes.

A la biblioteca podeu trobar:

Connexions / Xavier Pié i MACC: La Cúpula ©2017

Rutes / Xavier Pié i MACC: aMt ©2013

Xavi Torres

El pianista Xavi Torres és un dels músics més destacats i amb més projecció del panorama jazzístic nacional.

Va començar a tocar el piano gràcies a la seva germana gran i, aviat, hi va trobar una eina per expressar-se honestament, alhora que un refugi on amagar-se del món exterior. Tot i els estudis clàssics, l'atracció pel jazz i la música improvisada el van portar a cursar els estudis de grau superior de piano jazz a l'ESMuC,

Entre d'altres, lidera el seu propi grup, Xavi Torres Trio, i ha gravat més de 20 Cds amb diferents projectes

A la biblioteca hi tenim el seu disc:

Skyline / Xavi Torres Trio: Discmedi, ©2014

Joan Claver

El director de l'escola Yamaha Music School acompanyarà a l'alumna Lucía Sáez, una de les noves promeses musicals del territori.

A la biblioteca hi tenim el seus discs:

Mist / Joan Claver: [Joan Claver], ©2021.

Triangle / by Joan Claver. [Barcelona] :

Fresh Sound New Talent, ©2016

Stromboli Jazz Band

Els Stromboli Jazz Band és un grup de dixieland, jazz popular i altres estils del Camp de Tarragona. Deuen el seu nom al volcà italià *Stromboli*, que diuen que representa molt bé l'esperit del grup: un esclat d'energia i caliu.

A la biblioteca hi trobareu el seu disc:

Smile / Stromboli Jazz Band: [Stromboli Jazz Band] ©2012

Recursos utilitzats en l'elaboració d'aquesta guia

- **De música: bibliografia selectiva.** [Coordinació Jordi Llobet Domènech]. Barcelona: Subdirecció General de Biblioteques. Servei del Sistema de Lectura Pública de Catalunya, 2008

- **Pàgina web oficial del Festival Internacional Dixieland de Tarragona:**

<https://www.tarragona.cat/cultura/teatre-dansa-musica/musica/festival-internacional-de-dixieland>

Biblioteca Pública de Tarragona

C/Fortuny, 30 43001 Tarragona Telèfon: 977 24 03 31
<http://bibliotecatarragona.gencat.cat> - bptarragona.cultura@gencat.cat
Actualització: 20/04/2022

CONNECTA'T AMB LA BIBLIOTECA

